

Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

02 februarie 2016

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte Nicolae Gordilă,
Judecători Iurie Diaconu, Elena Covalenco, Liliana Catan,
Ion Guzun,

a judecat, în ședința de judecată, fără citarea părților la proces, recursul ordinar împotriva sentinței Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 15 aprilie 2015 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 septembrie 2015, declarat de inculpatul

Gherman Vadim Efim, născut la 21 decembrie 1978 în s. Zăicani, r-nul Rîșcani, locuitor al mun. Chișinău, str. Petricani 88/2, ap. 13, cetățean al R. Moldova, fără antecedente penale.

Termenul de examinare a cauzei
în instanța de fond: 26 februarie 2013 – 15 aprilie 2015,
în instanța de apel: 26 mai – 16 septembrie 2015,
în instanța de recurs: 27 octombrie 2015 – 02 februarie 2016.

Asupra recursului menționat, Colegiul penal lărgit

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 15 aprilie 2015, Gherman Vadim a fost condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal la 4 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 2 ani.

Conform art. 90 Cod penal, executarea pedepsei i-a fost suspendată condiționat, pe un termen de probă de 1 an.

Acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Buzatu Nicolae privind încasarea de la SA "Moldasig" și Gherman Vadim a prejudiciului material și moral, a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor să se expună instanța în ordinea procedurii civile.

2. În fapt, instanța de fond a constatat că la 24.09.2010, aproximativ orele 20:40, Gherman Vadim, deplasându-se la volanul automobilului de model „Mazda 6”, n.î. C NN 220, pe str. Hîncești, mun. Chișinău, și ajungând în regiunea blocului locativ nr. 32/3, n-a asigurat securitatea circulației rutiere, n-a manifestat prudență sporită la momentul respectiv, ignorând cerințele pct. 45 (p.1, 2) al RCR, care prevede că conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de

viteză stabilită, ținând permanent seama de următorii factori: a) starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția; b) dexteritatea în conducere, care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase; d) situația rutieră. În cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului, și pct. 39 pct. 1 al RCR, conform cărui înainte începerii deplasării, reîncolonării sau altei schimbări a direcției de mers, conducătorul de vehicul trebuie să se asigure că această manevră va fi executată în siguranță și nu va crea obstacole pentru ceilalți participanți la trafic, și ca urmare a comis tamponarea în spatele autoturismului de model „Skoda Octavia”, n.î. BL DB 273, care era parcat pe partea dreaptă a străzii. De la tamponare, automobilul „Skoda” a fost izbit în spatele altui automobil parcat, de model „Nissan Almera”, n.î. IL AW 939, în urma cărui fapt a fost comprimat între automobile piciorul stâng al posesorului automobilului „Nissan Almera” Buzatu Nicolai, care în acel timp a încercat să ocolească din spate automobilul său.

Conform raportului de expertiză medico-legală nr. 53 din 02.04.2014, la Buzatu N., au fost depistate leziuni corporale sub formă de traumatism bont închis al membrului inferior stâng manifestat prin: fractura închisă a fibulei gambei stângi; edem al țesuturilor moi ale articulației genunchiului stâng cu extindere pe gamba stângă regiunea proximală, condiționat de lezarea arterei poplitee în fosa poplitee (suprafața posterioară a genunchiului stâng).

Aceste leziuni corporale au fost cauzate prin mecanismul de compresie (strivire) între două corpuri contondente dure, dintre care unul era mobil și altul fix.

Ca consecință a traumatismului suportat, la 24.09.2010, ora 20:40, a fost efectuată intervenția chirurgicală „Artrosinteza articulației genunchiului stâng; Revascularizarea arterială a gambei stângi cu grefon autovenos v. safena mare; Fasciotomie de decompresie”, care nu a avut rezultatul scontat, ulterior, la 25.09.2010, piciorul fiind amputat la nivelul 1/3 inferioare a coapsei.

În conformitate cu pct. 13 din „Instrucțiunea cu privire la aprecierea volumului incapacității permanente de muncă”, pierderea piciorului la acest nivel constituie 65% din volumul total, ceea ce în corespundere cu prevederile Regulamentului de apreciere medico-legală a gravității vătămării corporale se califică ca vătămare gravă.

Instanța a reținut că inculpatul a recunoscut vina, însă nu este de acord cu ordonanța procurorului din 12.12.2014, prin care fapta i-a fost reîncadrată de la art. 264 alin. (1) la art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal. Pe perioada aflării lui Buzatu N., în spital s-a interesat de starea victimei, contribuind financiar, transmitând bani, achitând serviciile medicale și medicamentele. După externare, Buzatu N. a solicitat suma de 5500 euro pentru efectuarea unei intervenții chirurgicale în Germania. Ulterior, a fost informat că victima urmează să procure o proteză și i-a achitat 13.000 euro.

Partea civilmente responsabilă, SA „Moldasig”, nu a recunoscut acțiunea civilă.

Necătând că inculpatul a recunoscut vina parțial, aceasta este dovedită integral prin probele administrate.

Astfel, partea vătămată Buzatu N. a declarat că în timp ce traversa printre automobilele parcate a fost lovit. S-a aflat în comă timp de două luni. A avut fracturi la 7 vertebre, bazinul deplasat, s-a rupt artera poplitee și, în urma unei operații eșuate, i-a fost amputat piciorul stâng. În perioada în care s-a aflat în comă, au apărut complicații din cauza problemelor de respirație, fiindu-i tăiată traheostoma. A suportat câteva intervenții chirurgicale, mai multe operații plastice în Germania și Moscova. Nu poate să-și permită să procure o proteză, acestea ajungând la 18.000 euro. Inculpatul i-a acordat aproximativ 12.000 euro, iar de la compania de asigurări a primit 600 sau 700 lei. Își susține acțiunea civilă și solicită încasarea, în mod solidar, de la SA „Moldasig” și Gherman V. a prejudiciului material în sumă de 436.354 lei și 37.326 euro, moral în mărime de 500.000 lei, a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 2000 lei.

Din concluzia raportului de expertiză medico-legală nr. 2607/D din 20.12.2010, rezultă că Buzatu N. s-a ales cu fractura osului fibular cu deplasarea fragmentelor membrului inferior stâng cu lezarea arterei poplitee, care a fost cauzată prin acțiunea traumatică a unui obiect contondent dur, posibil în timpul și circumstanțele indicate, care condiționează dereglarea sănătății de lungă durată și în baza acestui criteriu se califică ca vătămare corporală medie. Conform ordonanței de numire a expertizei medico-legale, accidentul rutier a avut loc la 24.09.2010 la orele 20:40. Ajutorul medical calificat a fost început la orele 22:20, fapt ce a condiționat o durată a ischemiei de 3 ore și 30 min. Aceste argumente denotă că acordarea ajutorului medical după 3 ore și 30 min. de la producerea accidentului rutier a condiționat ischemia musculară și amputarea membrului.

Conform raportului de expertiză medico-legală în comisie nr. 316 din 27.12.2012: 1.3. La cet. Buzatu N., a.n. 1952, au fost depistate fractura osului fibular al membrului inferior stâng cu lezarea arterei poplitee. Aceste leziuni corporale au fost cauzate în rezultatul acțiunii traumatice a unui obiect contondent dur, posibil în timpul și circumstanțele indicate, ce au condiționat o dereglare a sănătății de lungă durată și conform acestui criteriu se califică ca vătămări corporale medii. 2.4. Conform protocolului operației nr. 834-835 din 25.09.2011, menționat în fișa medicală de staționar cu nr. 17923 pe numele cet. Buzatu N., experții judiciari menționați mai sus au conchis că intervenția chirurgicală dată a fost efectuată oportun și cu efect terapeutic pozitiv, confirmat prin înrozovirea piciorului și restabilirea circulației sangvine la nivelul membrului inferior stâng. 5.6. Consecințele suportate de către cet. Buzatu N., manifestate prin amputația membrului inferior stâng, nu sunt condiționate direct de accidentul rutier, dar nici de intervenția chirurgicală suportată. Acest fapt este ca rezultat al reacției individuale a organismului la diverși factori patologici cum ar fi reacția postoperatorie a intimei vasculare prin dezvoltarea edemului a intimei cu obturarea lumenului vascular.

Potrivit raportului de expertiză medico-legală suplimentară în comisie nr. 53 din 03.02.2014:

1. La cet. Buzatu N., ca rezultat al accidentului rutier din 24.09.2010 au fost depistate leziuni corporale sub formă de traumatism bont închis al membrului inferior stâng manifestat prin: fractura închisă a fibulei gambei stângi; edem al țesuturilor moi ale articulației genunchiului stâng cu extindere pe gamba stângă

regiunea proximală condiționat de lezarea arterei poplitee în fosa poplitee (suprafața posterioară a genunchiului stâng).

Aceste leziuni corporale au fost cauzate prin mecanismul de compresie (strivire) între două corpuri contondente dure, dintre care unul era mobil și altul fix, posibil la timpul și în circumstanțele indicate.

2. Lipsa leziunilor la nivelul articulației genunchiului, lipsa unui hematom voluminos (ruptura completă a arterei poplitee), localizarea rupturii esențial mai superior decât locul fracturii, nu permit de a confirma cu certitudine ruptura completă a vasului sanguin nominalizat.

3. Ca consecință a traumatismului suportat la 24.09.2010 ora 20:40 a fost efectuată intervenția chirurgicală „Artrosinteza articulației genunchiului stâng; Revascularizarea arterială a gambei stângi cu grefon autovenos v. safena mare; Fasciotomie de decompresie”, care nu a avut rezultatul scontat, ulterior la 25.09.2010, piciorul fiind amputat la nivelul 1/3 inferioare a coapsei.

În conformitate cu pct. 13 din „Instrucțiunea cu privire la aprecierea volumului incapacității permanente de muncă”, pierderea piciorului la acest nivel constituie 65% din volumul total, ceea ce în corespundere cu prevederile Regulamentului de apreciere medico-legală a gravității vătămării corporale se califică ca vătămare gravă.

Între amputarea membrului inferior stâng și accidentul rutier suportat la 24 septembrie 2010 se constată corelație de cauzalitate indirectă.

4., 5., 6. Calitatea intervenției chirurgicale poate fi apreciată numai după Conferința Clinică cu participarea specialistului angiochirurg.

7., 8. Plastia traheii este ca rezultat al apariției schimbărilor trofice în peretele anterior al traheii ca consecință a aflării tubului ortotraheal o perioadă îndelungată, din acest motiv nu se supune aprecierii medico-legale și nu se află în legătură causală nemijlocit cu accidentul rutier.

Instanța a încadrat acțiunile inculpatului în baza art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, ca încălcarea regulilor de securitate a circulației de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență vătămarea gravă a integrității corporale.

Instanța a reținut că argumentele apărării, că învinuirea a fost incorect modificată în sensul agravării de la art. 264 alin. (1) la art. 264 alin. (3) Cod penal, sunt neîntemeiate.

Critica adusă de apărare actului de învinuire se bazează pe concluziile experților medico-legali, că legătura de cauzalitate între fapta comisă și consecințele survenite este una indirectă.

Însă, componenta de infracțiune prevăzută de art. 264 Cod penal este una materială, pentru calificare fiind necesară săvârșirea faptei prejudiciabile, survenirea unor consecințe prejudiciabile și existența legăturii cauzale dintre faptă și consecințe.

Latura obiectivă a infracțiunii prevăzută de art. 264 alin. (3) Cod penal, o constituie încălcarea regulilor de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport, care a cauzat din imprudență, o vătămare gravă a integrității corporale sau a sănătății.

Dispoziția normei este de blanchetă, la calificare fiind necesară indicarea regulilor de circulație rutieră, care au fost încălcate, în ce mod s-au manifestat concret aceste încălcări și dacă consecințele survenite se află în legătură de cauzalitate cu încălcările indicate.

Legislația penală nu prevede noțiuni de legătură cauzală directă sau indirectă, legislatorul a prevăzut că pentru a califica fapta în baza art. 264 Cod penal este necesară săvârșirea faptei prejudiciabile, survenirea unor consecințe prejudiciabile și existența legăturii cauzale dintre faptă și consecințe.

Comiterea faptei prejudiciabile de către inculpat nu poate fi pusă la îndoială, ori procesul-verbal de cercetare a locului accidentului rutier din 24.09.2010 și schița accidentului rutier, procesul-verbal al examinării stării tehnice a unităților de transport din 24.09.2010, certificatul de accident rutier din 24.09.2010, confirmă indiscutabil că inculpatul a încălcat cerințele pct. 39 (pct.1) și pct. 45 (pct.1, 2) al Regulamentului Circulației Rutiere, fapt recunoscut și de inculpat în ședința de judecată.

Consecințele survenite în urma accidentului rutier, la fel nu pot fi puse la îndoială, acestea confirmându-se prin raportul de expertiză medico-legală suplimentară în comisie nr. 53 din 03.02.2014, prin care leziunile corporale au fost calificate ca vătămare gravă.

Totodată, legislația penală nu prevede necesitatea specificării tipului legăturii de cauzalitate, pentru constatarea răspunderii penale, fiind suficientă existența legăturii de cauzalitate între accidentul rutier și consecința prejudiciabilă, iar tipul legăturii de cauzalitate cum ar fi direct, indirect sau mixt este folosit în doctrina medicală și urmează a fi luată de instanță în considerație doar la individualizarea pedepsei.

La stabilirea pedepsei, instanța a ținut cont de caracterul și gradul de pericol social al infracțiunii săvârșite, că inculpatul a recunoscut vina și s-a căit, este caracterizat pozitiv, anterior nu a fost condamnat, este angajat în câmpul muncii, are la întreținere doi copii minori, în urma accidentului produs a acordat ajutor material substanțial părții vătămate, concluzionând că corectarea și reeducarea acestuia este posibilă fără izolare de societate.

Totodată, instanța a respins cererea apărării privind aplicarea art. 55 Cod penal față de inculpat, deoarece liberarea de răspundere penală cu tragerea la răspundere contravențională, în cazul infracțiunilor grave, este inadmisibilă.

La fel, instanța a conchis că acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Buzatu N. privind încasarea prejudiciului material și moral, urmează a fi admisă în principiu.

Astfel, partea vătămată a prezentat în copii mai multe bonuri de plată, dintre care o bună parte sunt ilizibile, iar altele netraduse din limba germană, lipsind prescripțiile medicale, fapt ce face imposibilă constatarea cuantumului cheltuielilor real suportate cu titlu de tratament medical.

La acțiunea civilă nu s-au anexat documente care să confirme veniturile nete ale persoanei vătămate și certificatul de invaliditate, fiind imposibilă soluționarea acțiunii civile în partea despăgubirii de asigurare.

Acțiunea civilă privind repararea prejudiciului moral nu urmează a fi soluționată din considerentul că inculpatul a achitat părții vătămate suma de 13.000

euro, și ultimul nu a putut justifica folosirea acestor bani, fapt ce a dus la admiterea în principiu a acțiunii civile.

Este evident că soluția pe pretențiile de ordin moral este indispensabil legată de suma achitată de inculpat cu anticipație, dat fiind că o parte din bani ar putea eventual acoperi și pretențiile de ordin moral, iar pentru soluționarea obiectivă și justă a acțiunii civile se impune necesitatea administrării de probe suplimentare.

3. Procurorul a declarat apel, solicitând casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. a), 90 Cod penal la 4 ani închisoare, cu suspendarea executării pedepsei pe un termen de probă de 2 ani, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 2 ani.

Apelantul a indicat că instanța nu a ținut cont că inculpatul a săvârșit infracțiunea din lipsă totală de prudență la trafic și manifestare criminală a neglijenței față de obligațiile ce-i revin la trafic.

Aplicarea pedepsei prea blânde nu-și va atinge scopul de reeducare a făptuitorului, de către instanța de fond fiind neglijate prevederile art. 2, 7, 75 Cod penal.

Suspendarea executării pedepsei pe un termen prea scurt, în cazul dat nu-și va atinge scopul de prevenire a săvârșirii altor infracțiuni.

3.1. A declarat apel și inculpatul, solicitând casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acțiunile lui să fie reîncadrate în baza art. 264 alin. (1) Cod penal, cu aplicarea prevederilor art. 55 Cod penal și respingerea acțiunii civile.

Apelantul a invocat că au fost efectuate mai multe expertize medico-legale, cu rezultate valabile.

Conform concluziilor expertizei medico-legală nr. 260/D din 20.12.2010, lui Buzatu N. i-au fost pricinuite leziuni corporale medii, iar acordarea ajutorului medical după 3 ore și 30 min. de la producerea accidentului rutier a condiționat ischemia musculară și amputarea membrului.

Din expertiza medicală în comisie nr. 316, din 03.08.2012, rezultă aceleași vătămări corporale medii depistate la Buzatu N.

Potrivit expertizei medico-legale în comisie nr. 53, din 02.04.2014, la Buzatu N., au fost depistate leziuni corporale sub formă de traumatism bont închis al membrului inferior stâng. Lipsa leziunilor la nivelul articulației genunchiului, lipsa unui hematom voluminos (ruptura completă a arterei poplitee), localizarea rupturii esențial mai superior decât locul fracturii, nu permit de a confirma cu certitudine ruptura completă a vasului sanguin nominalizat. Ca consecință, a fost efectuată intervenția chirurgicală, care nu a avut rezultatul scontat și la 25.09.2010 piciorul a fost amputat la nivelul 1/3 inferioare a coapsei, ce se califică ca vătămare gravă. Între amputarea membrului inferior stâng și accidentul rutier suportat se constată corelație de cauzalitate indirectă. Calitatea intervenției chirurgicale poate fi apreciată numai după Conferința Clinică cu participarea specialistului angiochirurg.

Din cele trei expertize medico-legale reiese că leziunile corporale pricinuite părții vătămate se califică ca vătămare corporală medie, leziunile post-operatorii,

ulterioare, calificate ca vătămare gravă, nefiind în legătură cauzală directă cu accidentul rutier.

Învinuirea modificată în sensul agravării ei din art. 264 alin. (1) la art. 264 alin. (3) Cod penal este nefondată, experții medico-legali concluzionând că legătura de cauzalitate între fapta comisă și consecințele survenite este una indirectă.

Este regretabil ce a pățit partea vătămată, însă sunt oare în legătură indirectă sau directă cu consecințele cazului faptul că acesta a parcat neregulamentar automobilul la locul accidentului, sunt oare în legătură directă sau indirectă acțiunile de intervenție ale medicilor la diagnosticarea precisă și la timp a traumelor părții vătămate, etc.?

Atât timp cât experții legiști nu se pot expune cu siguranță, asupra legăturii dintre consecințele survenite în urma accidentului rutier, a intervențiilor medicale și acțiunilor inculpatului, există dubii la calificarea faptei în sensul agravării ei.

Totodată, instanța de fond urma să-l exonereze pe inculpat de la repararea ulterioară a prejudiciului, fiind incontestabil faptul achitării de către acesta părții vătămate, cu titlu de despăgubire materială și morală, a sumei de aproximativ 13.000 euro, sumă ce depășește quantumul probat de partea vătămată.

La stabilirea pedepsei, instanța urma să țină cont nu doar de faptul că circumstanțe agravante nu au fost stabilite, de caracterul și gradul de pericol social al infracțiunii săvârșite, că inculpatul este caracterizat pozitiv, anterior nu a fost condamnat, este angajat în câmpul muncii, are la întreținere doi copii minori, a acordat ajutor material substanțial părții vătămate, dar și că aceste circumstanțe, prin prisma prevederilor art. 79 Cod penal, sunt excepționale, având posibilitatea să aplice o pedeapsă sub limita minimă, prevăzută de legea penală pentru infracțiunea respectivă, sau una mai blândă, de altă categorie, sau să nu aplice pedeapsa complementară obligatorie, or privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport îl lipsește pe inculpat de o sursă de existență.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 septembrie 2015, ambele apeluri au fost respinse.

Din oficiu, s-a casat parțial sentința în latura civilă, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță.

De la inculpat s-a încasat în beneficiul părții vătămate Buzatu N. prejudiciul moral de 15.000 lei.

În rest, sentința a fost menținută.

Instanța de apel a conchis că ***ambele apeluri urmează a fi respinse, cu casarea din oficiu a sentinței în partea laturii civile***, în temeiul art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală, cu pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță.

Vinovăția inculpatului a fost dovedită prin probele administrate, acțiunile lui fiind corect încadrate în baza art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal.

Astfel, potrivit concluziei raportului de expertiză medico-legală nr. 2607/D, din 20.12.2010, Buzatu N. s-a ales cu fractura osului fibular cu deplasarea fragmentelor membrului inferior stâng cu lezarea arterei poplitee, ce se califică ca vătămare corporală medie. Acordarea ajutorului medical după 3 ore și 30 min. de

la producerea accidentului rutier a condiționat ischemia musculară și amputarea membrului.

Conform raportului de expertiză medico-legală în comisie nr. 316, din 27.12.2012, la Buzatu N. au fost depistate fractura osului fibular al membrului inferior stâng cu lezarea arterei poplitee, ce se califică ca vătămare corporală medie. Consecințele suportate de către Buzatu N., manifestate prin amputația membrului inferior stâng, nu sunt condiționate direct de accidentul rutier, dar nici de intervenția chirurgicală suportată. Acest fapt este ca rezultat al reacției individuale a organismului la diverși factori patologici cum ar fi reacția postoperatorie a intimei vasculare prin dezvoltarea edemului al intimei cu obturarea lumenului vascular.

Potrivit raportului de expertiză medico-legală suplimentară în comisie nr. 53, din 03.02.2014, la Buzatu N. au fost depistate leziuni corporale sub formă de traumatism bont închis al membrului inferior stâng, cauzate prin mecanismul de compresie (strivire) între două corpuri contondente dure. Ca consecință a fost efectuată intervenția chirurgicală, care nu a avut rezultatul scontat, și la 25.09.2010 piciorul a fost amputat la nivelul 1/3 inferioare a coapsei, ceea ce se califică ca vătămare gravă. Între amputarea membrului inferior stâng și accidentul rutier suportat se constată corelație de cauzalitate indirectă.

Deci, în speță, leziunile corporale cauzate părții vătămate poartă un caracter de vătămare gravă și instanța de fond a calificat just faptele comise de inculpat în baza art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal.

Totodată, nu a fost constatată existența unor dubii rezonabile privind întinderea vătămarilor corporale cauzate părții vătămate, caracterul acestora și existența unei legături de cauzalitate între accidentul rutier produs din vina inculpatului și consecințele prejudiciabile cauzate părții vătămate, finalizate cu amputarea piciorului stâng.

Rezultatul s-a axat pe concluziile expuse în raportul de expertiză suplimentară medico-legală în comisie nr. 53, din 03.02.2014, prin care s-a constatat corelația de cauzalitate între accidentul rutier și amputarea membrului inferior stâng al părții vătămate, fiind fortificată prin declarațiile expertului, din care instanța corect a dedus lipsa unor erori din partea colaboratorilor medicali la efectuarea intervenției chirurgicale.

Faptul invocării de către experți al caracterului indirect al legăturii de cauzalitate invocate nu exclude existența acesteia, iar literatura de specialitate invocată de inculpat, ce definește însăși noțiunea de legătură indirectă (secundară), nu poate fi interpretată limitativ doar la aspectele nominalizate, în condițiile în care, experții au indicat că, amputarea membrului inferior al părții vătămate nu a fost cauzat de intervenția chirurgicală suportată ci de reacția individuală a organismului la diverși factori patologici, cum ar fi reacția postoperatorie a intimei vasculare prin dezvoltarea edemului a intimei cu obturarea lumenului vascular, în timp ce reacția individuală a organismului nu exclude în sine existența legăturii de cauzalitate.

În speță sunt întrunite latura obiectivă a infracțiunii incriminată inculpatului, ce constă în încălcarea regulilor de securitate a circulației ce a cauzat, din imprudență, o vătămare gravă a integrității corporale și, respectiv, latura subiectivă

a infracțiunii date, manifestate prin faptul că accidentul rutier a fost cauzat de inculpat din imprudență, contrariul nefiind probat și nici susținut de acuzare.

La stabilirea pedepsei inculpatului, instanța de fond a ținut cont de toate circumstanțele reale și personale privind individualizarea pedepsei, acestuia fiindu-i aplicată o pedeapsă corectă, echitabilă și legală, acordând deplină eficiență prevederilor art. 6, 7, 61, 75 Cod penal.

Totodată, nu a fost posibilă aplicarea unei pedepse mai blânde, deoarece instanța de fond a ținut cont de toate circumstanțele relevante ce au determinat individualizarea pedepsei.

Nu au fost întrunite temeiurile prevăzute de art. 79 Cod penal pentru aplicarea unei pedepse mai blânde decât cea prevăzută de lege, deoarece circumstanțe ce ar micșora esențial gravitatea faptei și consecințele ei, lipsesc, instanța de fond a instituit nivelul minim stabilit de lege, al perioadei pentru care a fost dispusă suspendarea executării pedepsei.

Argumentele inculpatului privind rolul părții vătămate în producerea accidentului rutier și survenirea consecințelor prejudiciabile nu au relevanță, la materialele cauzei nefiind anexate probe prin care s-ar confirma că partea vătămată s-ar face vinovată de cauzarea accidentului rutier și survenirea consecințelor acestuia.

Totodată, instanța de fond corect a soluționat pretențiile părții vătămate de reparare a prejudiciului material, însă în mod eronat *a respins pretențiile* ei referitor la repararea prejudiciului moral cauzat.

Or, circumstanțele în care a fost cauzată vătămarea denotă ca fiind echitabilă și suficientă adjudecarea unei compensații a prejudiciului moral în mărime de 15.000 lei.

5. Inculpatul a declarat recurs ordinar, în care solicită casarea hotărârilor adoptate, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acțiunile lui să fie recalificate în baza art. 264 alin. (1) Cod penal, cu aplicarea art. 55 Cod penal și respingerea acțiunii civile.

Recurentul a invocat că instanțele de fond și de apel au dat o apreciere eronată probelor din dosar, ce a dus la soluționarea incorectă a cauzei și calificarea eronată a acțiunilor lui.

Conform concluziei raportului de expertiză medico-legală nr. 2607/D din 20.12.2010, lui Buzatu N. i-au fost cauzate leziuni corporale medii. Acordarea ajutorului medical după 3 ore și 30 min. de la producerea accidentului rutier a condiționat ischemia musculară și amputarea membrului.

În baza acestor concluzii, lui i-a fost înaintată acuzarea în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (1) Cod penal, iar el a acordat părții vătămate sprijin financiar, în partea recuperării prejudiciului material și moral, în mărime de aproximativ 13.000 euro.

Ulterior, s-a efectuat expertiza medicală în comisie nr. 316, din 03.08.2012, din care rezultă aceleași vătămări corporale medii, depistate la Buzatu N.

Potrivit raportului de expertiză medico-legală suplimentară în comisie nr. 53, din 03.02.2014, la Buzatu N. au fost depistate leziuni corporale sub formă de traumatism bont închis al membrului inferior stâng. Ca consecință a fost efectuată intervenția chirurgicală, care nu a avut rezultatul scontat și la 25.09.2010 piciorul

fiindu-i amputat la nivelul 1/3 inferioare a coapsei, ce se califică ca vătămare gravă. Între amputarea membrului inferior stâng și accidentul rutier suportat se constată corelație de cauzalitate indirectă. Calitatea intervenției chirurgicale poate fi apreciată numai după Conferința Clinică cu participarea specialistului angiochirurg.

În rezultatul expertizelor medico-legale efectuate, a fost stabilit că leziunile corporale pricinuite părții vătămate se califică ca vătămare corporală medie, leziunile post-operatorii ulterioare fiind calificate ca vătămare gravă, nefiind în legătură cauzală directă cu accidentul rutier.

Aceste dubii nu puteau fi puse la baza recalificării acțiunilor lui în baza art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal și a unei sentințe de condamnare, care nu poate fi bazată pe presupuneri.

Totodată, instanțele de fond și de apel urmau să-l exonereze în totalitate de la repararea prejudiciului, deoarece a achitat părții vătămate, cu titlu de despăgubire materială și morală, suma de aproximativ 13.000 euro, sumă ce depășește cuantumul probat de partea vătămată.

Instanța de apel nu s-a expus asupra posibilității aplicării prevederilor art. 79 Cod penal, ținând cont de circumstanțele excepționale ale cauzei, în vederea aplicării unei pedepse sub limita minimă, prevăzută de legea penală pentru infracțiunea respectivă, sau una mai blândă, de altă categorie, sau să nu aplice pedeapsa complementară obligatorie, or privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport îl lipsește de o posibilitate importantă de a câștiga surse de existență pentru sine și familia sa.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) și 12) Cod de procedură penală - instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, acesta este expus neclar, instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, nu au fost întrunite elementele infracțiunii, instanța a pronunțat o hotărâre de condamnare pentru o altă faptă decât cea pentru care condamnatul a fost pus sub învinuire, cu excepția cazurilor reîncadrării juridice a acțiunilor lui în baza unei legi mai blânde, faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită.

6. Judecând recursul ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal lărgit face următoarele concluzii.

În primul rând, potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului, dar doar în temeiurile prevăzute de lege. Conform art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs se pronunță doar în limitele temeiurilor invocate în recurs. Potrivit art. 429 alin. (1) Cod de procedură penală, recursul trebuie să fie motivat. În corespundere cu art. 430 alin. (5) Cod de procedură penală, cererea de recurs trebuie să conțină indicarea temeiurilor prevăzute în art. 427 și argumentarea ilegalității hotărârii atacate în acest sens. Conform art. 6 pct. 11/1) Cod de procedură penală, eroare gravă de fapt constituie stabilirea eronată a faptelor, în existența sau inexistența lor, prin neluarea în considerare a probelor care le confirmau sau prin denaturarea conținutului acestora. Eroarea gravă de fapt nu reprezintă o apreciere greșită a probelor.

În această consecutivitate se atestă că recursul inculpatului este fondat în drept pe art. 427 alin. (1) pct. 6) și 8) Cod de procedură penală, care prevăd și următoarele temeuri de drept pentru un recurs ordinar - instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, acesta este expus neclar, instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, instanța a pronunțat o hotărâre de condamnare pentru o altă faptă decât cea pentru care condamnatul a fost pus sub învinuire, cu excepția cazurilor reîncadrării juridice a acțiunilor lui în baza unei legi mai blânde.

Însă, în pofida prescripțiilor enunțate, recurentul nu a specificat asupra căror motive concrete din apel nu s-ar fi pronunțat instanța de apel, care ar fi erorile concrete de drept și esența circumstanțelor că motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, că acesta este expus neclar, că instanța a admis o eroare gravă de fapt, raportată la exigențele art. 6 pct. 11/1) Cod de procedură penală, care ar fi afectat soluția instanței, că instanța a pronunțat o hotărâre de condamnare pentru o altă faptă decât cea pentru care condamnatul a fost pus sub învinuire, cu excepția cazurilor reîncadrării juridice a acțiunilor lui în baza unei legi mai blânde.

Astfel, recursul ordinar nu întrunește condițiile legale de conținut în partea vizată, iar instanța de recurs nu este competentă să completeze din oficiu recursul ordinar al inculpatului cu circumstanțe în fapt și în drept, care l-ar justifica.

Or, conform prevederilor art. 24 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii.

În al doilea rând, potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6), 8), 10) și 12) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, inclusiv și în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, când nu au fost întrunite elementele infracțiunii, când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale, când faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită. Conform art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs este în drept să judece cauza și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnatului.

Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În sensul vizat și în raport cu circumstanțele invocate în recursul ordinar declarat, în care nici nu sunt indicate concrete erori de drept și clar definite (*pct. 5. din decizie*), se atestă că împrejurările menționate în partea descriptivă a hotărârilor contestate, inclusiv cele reproduse în pct. **2.** și **4.** din prezenta decizie, relevă în mod concludent că instanțele de fond și de apel legal și întemeiat au constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind învinuirea înaintată inculpatului și încadrarea juridică corectă a acțiunilor lui infracționale în baza art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală și prescripțiilor de drept material, prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, inclusiv declarațiile părții vătămate Buzatu N., expertului Vicol A., procesul-verbal de cercetare a locului accidentului rutier din 24.09.2010 și schița accidentului rutier, raportul de expertiză suplimentară medico-legală în comisie nr.

53 din 03.02.2014, care constată că între amputarea membrului inferior stâng al părții vătămate și accidentul rutier suportat se constată corelație de cauzalitate indirectă, toate probele fiind apreciate în conformitate cu prevederile art. 101 alin. (1) Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității, veridicității și coroborării lor, instanța de apel pronunțându-se argumentat asupra tuturor motivelor invocate în apelul apărării (*pct. 2., 4. din decizie, v.2 f.d. 103, 134*).

Or, art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal prevede răspundere penală pentru încălcarea regulilor de securitate a circulației de către persoana care conduce mijlocul de transport, ce a cauzat **din imprudență** vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății.

Conform art. 18 Cod penal, se consideră că infracțiunea a fost săvârșită din imprudență dacă persoana care a săvârșit-o își dădea seama de caracterul prejudiciabil al acțiunii sau inacțiunii sale, a prevăzut urmările ei prejudiciabile, dar considera în mod ușuratic că ele vor putea fi evitate ori nu își dădea seama de caracterul prejudiciabil al acțiunii sau inacțiunii sale, nu a prevăzut posibilitatea survenirii urmărilor ei prejudiciabile, deși trebuia și putea să le prevadă.

Deci, **corelația de cauzalitate indirectă**, constatată în acțiunile inculpatului prin raportul de expertiză suplimentară medico-legală în comisie nr. 53 din 03.02.2014, este proprie unei infracțiuni comise din imprudență, acțiunile infracționale ale inculpatului și consecințele generate de acestea regăsindu-se în dispozițiile normelor de drept nominalizate.

La stabilirea pedepsei instanțele de fond și de apel just și argumentat au ținut cont de prevederile art. 61, 75, 90 Cod penal, conform cărora persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele și în strictă conformitate cu dispozițiile legii. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului.

Totodată, legislația procesual penală națională nu obligă instanțele de judecată să se refere pe fiecare caz penal judecat asupra oportunității aplicării prevederilor art. 79 Cod penal.

Deci, pedeapsa respectivă, inclusiv cea complementară – fiind una obligatorie conform prescripțiilor din art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, a fost motivată, individualizată și aplicată inculpatului în corespundere cu prevederile legale (*pct. 2., 4. din decizie*).

Potrivit jurisprudenței CEDO, în asemenea situație, nu se mai impune o reevaluare a conținutului mijloacelor de probă, acestea demonstrând cu prisosință soluția dată de prima instanță. Or, în cazul în care instanța de fond și-a motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările, care confirmă sau infirmă o acuzație penală, pentru a permite părților să utilizeze eficient orice drept de recurs eventual, o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță (*hotărârea CtEDO Garcia Ruis c. Spaniei, Helle c. Finlandei*).

Mai mult, recursul declarat, potrivit argumentelor invocate și menționate la pct. 5. din prezenta decizie, este întemeiat doar pe critica modului în care instanțele au apreciat circumstanțele cauzei, inclusiv în latura pedepsei.

Însă, pornind de la relevanțele art. 27, 414 alin. (1) și (2) Cod de procedură penală, judecătorul apreciază probele în conformitate cu propria sa convingere, formată în urma cercetării tuturor probelor administrate. Instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, și poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Astfel, activitatea instanțelor de fond și de apel privind doar aprecierea sau reaprecierea circumstanțelor cauzei, inclusiv în latura pedepsei, în alt sens decât cel pe care îl propune inculpatul, este o competență și prerogativă legală a acestor instanțe, care nu este un temei de drept separat din numărul celor incluse în art. 427 Cod de procedură și, astfel, invocarea acestei chestiuni în recursul ordinar este lipsită de orice suport legal.

Este de observat că motivele invocate în recursul de pe rol au constituit deja obiect de examinare în instanțele de fond și de apel, fiind oferite răspunsuri argumentate în acest sens (*pct. 2, 3.1, 4, 5 din decizie*), iar o altă opinie asupra probelor care au fost puse la baza sentinței de condamnare, conform jurisprudenței CtEDO (*hotărârea din 16 ianuarie 2007, pct. 20, cazul Bujnița versus Moldova*), nu poate servi temei pentru reexaminarea cauzei.

Împrejurările enunțate denotă în mod concludent că instanțele de fond și de apel nu au comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurent, privind constatarea vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, că hotărârile atacate cuprind motive clare și legale pe care se întemeiază soluția, că în acțiunile inculpatului au fost întrunite elementele infracțiunii incriminate, că faptei săvârșite de el i s-a dat o încadrare juridică corectă, că s-au aplicat pedepse inculpatului individualizate conform prevederilor legale, și că recursul ordinar în aspectul vizat este neîntemeiat.

În al treilea rând, potrivit art. 415 alin. (1) pct. 2) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând cauza în ordine de apel, admite apelul, casând sentința parțial sau total, inclusiv din oficiu, în baza art. 409 alin. (2), și pronunță o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit, pentru prima instanță. Conform art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de apel este obligată ca, în afară de temeiurile invocate și cererile formulate de apelant, să examineze aspectele de fapt și de drept ale cauzei, însă fără a înrăutăți situația apelantului. În corespundere cu art. 410 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de apel, soluționând cauza, nu poate crea o situație mai gravă pentru persoana care a declarat apel.

În această consecutivitate, instanța de apel a comis următoarele erori de drept:

a) incorect a indicat în descriptivul deciziei că instanța de fond în mod eronat *a respins pretențiile* părții vătămate referitor la repararea prejudiciului moral. Or, potrivit dispozitivului sentinței, acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Buzatu Nicolae privind încasarea de la SA "Moldasig" și Gherman Vadim a prejudiciului material și moral, *a fost admisă în principiu*, urmând ca

asupra cuantumului despăgubirilor să se expună instanța în ordinea procedurii civile (pct. 2., 4. din decizie);

b) a respins apelurile declarate, apoi neîntemeiat, neavând deja o posibilitate legală de a opera modificări în sentința contestată, a casat-o parțial în latura civilă, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță.

Or, art. 415 alin. (1) pct. 2) Cod de procedură penală, oferă dreptul instanței de apel să caseze total sau parțial sentința contestată doar în cazul în care apelul este admis;

c) chiar dacă apelurile ar fi fost admise, casarea sentinței în latura civilă, în mod rezonabil, putea fi lipsită de un suport legal, deoarece acuzatorul și partea vătămată nu au contestat cu apel sentința în această parte, iar instanța de apel nu poate crea o situație mai gravă pentru persoana care a declarat apel.

Prin urmare, decizia instanței de apel nu cuprinde motive legale pe care și-a întemeiat soluția în ce privește latura civilă.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța îl admite, casează parțial hotărârea atacată, dacă nu se agravează situația condamnatului.

Astfel, erorile de drept nominalizate, comise de instanța de apel, impun soluția casării parțiale a deciziei contestate, cu excluderea dispoziției privind casarea parțială, din oficiu, a sentinței Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 15 aprilie 2015, în latura civilă, și încasarea de la inculpatul Gherman Vadim Efim în beneficiul părții vătămate Buzatu Nicolai Gheorghe a prejudiciului moral în mărime de 15.000 lei.

7. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit

D E C I D E :

Admite recursul ordinar declarat de inculpatul Gherman Vadim Efim, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 septembrie 2015, cu excluderea dispoziției privind casarea parțială, din oficiu, a sentinței Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 15 aprilie 2015, în latura civilă, și încasarea de la inculpatul Gherman Vadim Efim în beneficiul părții vătămate Buzatu Nicolai Gheorghe a prejudiciului moral în mărime de 15.000 lei.

În rest, decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 septembrie 2015 se menține.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 23 februarie 2016.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Iurie Diaconu

Elena Covalenco

Liliana Catan

Ion Guzun